

**KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI KORMÁNYHIVATAL
ÉLELMISZERLÁNC-BIZTONSÁGI ÉS ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI IGAZGATÓSÁGA**

Ügyszám: KEI/00/00615-15/2015

Tárgy: Tájékoztatás lovak tartásával
kapcsolatos előírásokról

Ügyintéző: Dr. Görög Nóra

**Komárom-Esztergom megye
valamennyi
Jegyzője részére**

Székhelyén

Tisztelt Jegyző Asszony/Úr!

A bejelentési kötelezettség alá tartozó, **lovak fertőző kevésvérűsége** betegség magyarországi járványügyi helyzetére vonatkozóan számos megkeresés érkezett hatóságunkhoz az utóbbi időben.

A tájékoztatás kérések oka a lovas társadalom indokolatlanul eltúlzott aggodalma az utóbbi időben a sajtóban és lovas internetes fórumokon megjelent információk miatt. E körülmény ugyan növeli a mintavételi fegyelmet, azonban a magyar lovasok nemzetközi versenyeken való részvételét nehezíti, noha szakmai és hivatalos oka nincs a túlzott korlátozások bevezetésének.

A betegség reflektorfénybe kerülésének körülményei:

Magyarországon és a világ legtöbb fejlett lovas-kultúrával rendelkező országában a betegség bejelentési kötelezettség alá tartozik.

A lovak fertőző kevésvérűségével kapcsolatos hatósági intézkedéseket a 41/1997. (V.28.) FM rendelet szabályozza.

A betegséget tünetmentesen hordozók kiszűrése érdekében Magyarországon **minden** hat hónaposnál idősebb ló három évenkénti vérvizsgálatát lovak fertőző kevésvérűsége tekintetében el kell végezni. Azon lovak esetében, amelyek más állattartó lovaival érintkezhetnek – például sport rendezvények, kiállítások vagy bemutatók résztvevői és az ezekkel egy istállóban tartottak, a tulajdonos évente köteles elvégeztetni a szűrést. A rendelet előírja valamennyi 6 hónaposnál idősebb lónak a takonykórral való fertőzöttség kimutatására irányuló szerológiai vizsgálat 3 évente kötelező elvégeztetését is.

A lovak fertőző kevésvérűsége fertőzöttségét két, 21 napos időközzel vett vérminta pozitív laboratóriumi vizsgálatával lehet megállapítani. A fertőzött illetve beteg állatok leölése vagy kényszervágása jogszabály szerint kötelező.

A vizsgálatok elvégeztetésére a 148/2007. FVM rendelet alapján állami támogatás vehető igénybe.

Az országban 1965 és 2010 között, a szigorú járványvédelmi intézkedéseknek köszönhetően nem került kimutatásra a lovak fertőző kevésvérúsége fertőzöttség.

Az utóbbi három évben a Nemzeti Referencia Laboratórium (továbbiakban NRL) által elvégzett vizsgálatok:

Év	2010	2011	2012	2013	2014	2015. (június 09-ig)
Vizsgálat minta	20 156	17 993	14 285	16 549	15 686	12449
Eset	8	14	8	6	7	11
Százalék	0,04%	0,08%	0,06%	0,04%	0,04%	0,09%

A fertőzöttnek minősített lovak minden alkalommal tünetmentesek voltak, csak a 41/1997.(V.28.) FM rendeletben előírt kötelező vérvizsgálat derített fényt az állatok fertőzöttségére. A lovas rendezvényekre járó sportlovak között, melyek vizsgálata minden évben megtörténik, az elmúlt években sem került fertőzöttség megállapításra.

2015. március 9-én a Nemzeti Referencia Laboratórium fertőző kevésvérúséget állapított meg egy Veszprém megyéből származó, a Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi kar Lógyógyászati Tanszék és Klinikán (továbbiakban Klinika) Üllön kezelt lóban. A beteg ló 2015.03.09-én elaltatásra került. A járványügyi intézkedések kapcsán további három állat a Klinikán, hat állat a származási helyén a betegség megerősítésétől számított 90 napig karanténba került, mely során négy alkalommal, 21 napos időközzel végzett vérvétellel bizonyosodnak meg, hogy az állat fertőződött-e. ***A járványügyi nyomozás során a hatóság felhívta a figyelmet a Klinika járványvédelmi tervének és intézkedési rendjének hiányosságaira.***

A Klinikán karanténban tartott három ló közül kettőnél fertőző kevésvérúséggel fertőzött státusza 2015.05.18-án megerősítést nyert, az egyik állat elpusztult 2015.05.26-án a betegségtől függetlenül kólikában, a másik állatot elaltatták 2015.05.27-én. A harmadik, Üllön karanténzott ló továbbra is negatív a betegségre.

A származási helyen karanténban tartott hat állat közül három ló esetében a NRL megerősítette a fertőzöttséget 2015.06.09-én.

A másik három származási helyén karanténban tartott állat eddig negatív a betegségre, köztük a beteg ló tartási helyén levő és vele több éve együtt tartott ló is.

A fent említett körülmények és a betegség hosszú lappangási idejének tudatában az összes karanténban tartott állat megfigyelését a hatóság 30 nappal meghosszabbította, és egy ötödik ellenőrző vérvétel elvégzésével kiegészítette.

A Klinikán az oktató istállóban és az ortopéd istállóban tartott, valamint az innen hazament állatoktól vett kontroll vérminták negatív eredményűek.

A hatóság megvizsgálta a Klinika szomszédságában lévő „Dóra-majorban” tartott lovakat is. Minden állat fertőző kevésvérúségre nézve negatív.

Az elmúlt két hónapban a fertőző kevésvérúség és takonykór ellenőrző vizsgálatra beküldött ***minták száma jelentősen növekedett*** az elmúlt évekhez képest.

Ennek köszönhetően a vizsgálatok további négy fertőzött állatot találtak az üllői esettől teljesen függetlenül. Ezek az állatok, a jogszabálynak megfelelően a gyanú megállapítását követően természetesen forgalmi korlátozás alá kerültek a velük együtt tartott állatokkal együtt. A fertőzött állatok közül 4 leölése megtörtént. A monitoring program során megvizsgált lovak száma a korábbi évekhez képest 30%-os növekedést mutat.

Az üllői esetet megelőzően 2015-ben mindössze egy állat estében került megállapításra a betegség a kötelező vérvizsgálatok alkalmával. **Az új esetek felderítése nem a járványveszély növekedésének következménye, hanem a megnövekedett mintaszámoknak köszönhetően fertőzött lovakat szűrtünk ki az egészséges állatok közül.**

A Klinikán történtek felhívták a lovas társadalom figyelmét arra, hogy a szűrővizsgálatok és a lovak azonosítása nem csak a versenysportban résztvevők érdeke, hanem a hobbi lovasok is csak a felelős állattartás szabályainak betartásával védhetik meg állataikat a betegségtől. Ha a lovasok megkövetelik egymástól a szabályok betartását az nagyban segíti a hatóság munkáját is, hogy az azonosítatlan és a kötelező szűrővizsgálatokon át nem esett állatok felderítése megtörténjen.

A szigorú szabályok betartásával korábban már sikerült mentesíteni az országot a betegségtől.

A NÉBIH a betegség 2010-es megjelenését követően több ízben tájékoztatta a lakosságot honlapján keresztül a betegség újbóli megjelenéséről valamint a ló szállításokkal kapcsolatos tudnivalókról. A NÉBIH a fenti eset miatt szigorította az ellenőrző vizsgálatok rendjét is. Ennek értelmében a járványügyi nyomozás eredményességének érdekében a fertőzött állatok tartási helye körül 3 km sugarú körben kötelező az összes fogékony állat vizsgálata állami költségen.

Az állattartók jogszabálykövető magatartása elengedhetetlen ahhoz, hogy Magyarország meg tudja őrizni a kedvező járványügyi státuszát.

Jelenleg az ország 12 településén, településenként akár több tartási helyen, összesen 184 állat van forgalmi korlátozás alatt, mert valamilyen kapcsolatban álltak a bizonyítottan fertőzött lovakkal. Komárom –Esztergom megyében egy községben Piliscséven áll fenn helyi zárlat egy Üllői érintettségű (már elaltatott) fertőzött lóval együtt tartott két lóra vonatkozóan.

Lótartásra vonatkozó további állategészségügyi szabályok:

Valamennyi 6 hónap fölötti lónak jelöltnek (2011 előtt született lovak esetében bélyegzettnek és/vagy chippel jelöltnek, 2011 után született lovak esetében chippel jelöltnek) kell lennie a „lófélék azonosításáról” szóló 110/2013.(IV.9.) Korm.rendelet 4.§ (1) pontja alapján.

A jelöléssel egyidejűleg a ló részére a lótenyésztési felügyelő által történő azonosítás után Lóútlevelet kell kiváltani.

Jelenleg a lóállomány jelentős része jelöletlen, vonatkozik ez különösen az ismeretlen származású egyedekre. Leginkább ezek a lovak okozzák a gondot a fertőző betegségek terjedése szempontjából, azonban a jelölt egyedek esetében sem történnek meg a vizsgálatok minden esetben a fent részletezett 41/1997.(V.28.) FM rendelet, az Állategészségügyi Szabályzat kiadásáról 195.§-ában előírtak szerint.

Minden lótartónak a „tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről” szóló 119/2007. (X. 18.) FVM rendelet alapján minden olyan tartási helyet, illetve tenyészetet, ahol legalább **egy** lóféle állatot tartanak, a TIR rendszerbe be kell jelenteni.

Kérem a Jegyző Asszony / Úr segítségét a lótartók tájékoztatásában, a Magyar Lótenyésztők Országos Szövetsége által meghirdetett ló jelölő, azonosító kampány kivitelezésében, a helyi lótartók felderítésében, az összevezetés időpontjának kihirdetésében. A kampány folyamán a járási főállatorvos tudtával a lótenyésztési felügyelő végzi el a lovak azonosítását illetve jelölését, a szolgáltató állatorvos esetlegesen a jelölést és a kötelező vérvételt.

Komárom-Esztergom megye lótenyésztési felügyelője: Suvada János 06 703195717 és Szakál Endre 06 703195725

Kérem, hogy lehetőségeihez képest helyi szinten hívja fel a lótulajdonosok figyelmét következő kötelezettségekre:

- TIR rendszerbe való regisztráció (tenyészetkód, tartási hely-azonosító).
- Valamennyi 6 hónap feletti lóra vonatkozó jelölési, azonosítási és Lóútleveél kiváltási kötelezettség.(ló jelöltsége.: 2011. júliusa előtt született és jelölt lovak esetén elfogadható a bélyegzés, a később született lovak jelölése elektronikus transzponderrel történhet - ország kódos azonosító számmal 348....)
- Minden 6 hónap feletti ló esetében kötelező **3 évente** fertőző kevésvérűség és takonykór felderítésére immundiagnosztikai vizsgálat elvégzése.
- Lovas- és lóversenyen, illetve bemutatón, felvonuláson, kiállításon résztvevő lovakat (és az azokkal érintkezőket, versenyre járó lovakkal egy istállóban tartott) **évente** fertőző kevésvérűségre vonatkozó vizsgálatnak kell alávetni.
- Mének esetében minden évben kötelező a fedeztetési időt megelőzően és befejezése után 14 nappal fertőző kevésvérűség, takonykór, tenyészbenaság és vírus arteritis kimutatására szolgáló vizsgálat elvégzése, mely mesterséges termékenyítés esetén kétszeri Taylorella equigenitalis kimutatására irányuló vizsgálattal egészül ki.
- Fontos, hogy ló vásárra csak jelölten, útleveéllel és 30 napon belüli fertőző kevésvérűségre, 3 éven belüli takonykórra vonatkozó negatív labor eredménnyel mehet be.
- A tagállamokba illetve harmadik országba történő ló szállítás 30 napon belüli fertőző kevésvérűségre vonatkozó negatív labor vizsgálati eredménnyel lehetséges, a lovas versenyek kivételével.
- Romániába történő élőállat szállítás külön szabályzás alatt áll, ami az általános szabályoktól sokkal szigorúbb -
- A lovak gyógykezelésére használt készítményeket a lóútleveélben fel kell tüntetni. A kezelésnél felhasználható állatgyógyászati készítményeket a lóútleveél 40-41. oldalán levő tulajdonosi nyilatkozatot figyelembe véve kell kiválasztani.
- A vérvételi eredményeket és a vakcinázásokat a Lóútleveélbe be kell írni.

A lóverseny, lovasverseny ló kiállítás, bemutató illetve lovas felvonulást is magában foglaló **rendezvény szervezője** köteles annak időpontját és helyét a területileg illetékes járási hivatalnak előzetesen bejelenteni. A rendezvényhez az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv szakhatósági hozzájárulást ad.

A rendezvények hatósági állatorvosi felügyelet alatt állnak (a kirendelt illetékes hatósági állatorvos), vagyis megfelelő dokumentumok és vérvizsgálati eredmények nélkül ló nem kerülhet be a rendezvény helyszínére sem.

Tatabánya, 2015. június 15.

Köszönettel és tisztelettel:

Dr. Kancz Csaba kormány megbízott nevében és megbízásából:

Dr. Karácsonyi Ottó
megyei főállatorvos